

Nové nálezy ohrozených a vzácnejších taxónov cievnatých rastlín v Malých Karpatoch IV

New findings of threatened and rare taxa of vascular plants in the Malé Karpaty Mts IV

TIBOR KRÁLIK

Botanická záhrada UK, Botanická 3, 841 04 Bratislava, kralik@rec.uniba.sk

Abstract: New localities of 50 threatened and rare vascular plants in the Malé Karpaty Mts are presented. Out of this number 2 taxa are of the category CR, 6 taxa of category EN, 21 taxon of the category VU, 12 of the category LR:nt and 9 with rare occurrence in the region concerned. Some population data are included, too.

Keywords: threatened and rare species, vascular plants, new records, population data, Malé Karpaty Mts.

Úvod

V štvrtej časti série príspevkov o ohrozenej a vzácnejšej flóre Malých Karpát sú prezentované novo zistené lokality 50 taxónov. Podľa kategórií ohrozenosti a vzácnosti sú 2 z nich kriticky ohrozené (CR), 6 je ohrozených (EN), 21 zraniteľných (VU) a 12 menej ohrozených (LR: nt). 9 ďalších považujem za taxóny vyskytujúce sa v Malých Karpatoch zriedkavo. Údaje o početnosti jednotlivých populácií ohrozených druhov vo floristických prácach v prevažnej miere absentujú a v starších publikáciách chýbajú úplne (až na zriedkavé výnimky), čo znemožňuje odhadnúť trend vývinu populácií a tak aj stupeň ich ohrozenia. Údaje o početnosti populácií a v niektorých prípadoch aj iné doplnkové informácie, ktoré uvádzam v článku v kontexte celkového rozšírenia v Malých Karpatoch môžu pomôcť tento nedostatok aspoň čiastočne eliminovať. Tieto nové poznatky o populáciách ohrozených druhov v Malých Karpatoch sa môžu v budúcnosti použiť aj ako východiskový bod ich štúdia a ochrany.

Metodika

Metodika je aj v 4. časti rovnaká, uvedená je v predchádzajúcej časti série (Králík 2010a). Zdôrazniť treba, že názov Malé Karpaty je v článku používaný v zmysle fytogeografického okresu (Futák 1984), ak to priamo v texte nie je uvedené inak. Je potrebné uviesť, že podľa geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr & Lukniš 1978) pohorie Malé Karpaty tvoria Devínske, Pezinské, Brezovské a Čachtické Karpaty. Do fytogeografického okresu Malé Karpaty z uvedených geomorfologických podcelkov nepatria ± Devínske Karpaty. Herbárový materiál (v texte označené: herbár), resp. fotodokumentácia (v texte označené: foto) sú uložené u autora. Záznam

nálezu iba v písomnej forme je označený ako not. (notavit). Niektoré lokality boli navštívené opakovane, prvý dátum je dátum nálezu, počas ďalších termínov bol výskyt opätovne potvrdený, získané boli doplnkové údaje, prípadne spravená fotodokumentácia.

Výsledky a diskusia

Aconitum vulparia: Prievaly, severný svah severovýchodného vrcholu vrchu Hrubý kamenec nad Českou cestou, ca 350 m, 7470c, asi 10 odkvitnutých rastlín, 24. 7. 2010, foto. Kmeťová (1982a) uvádza iba 8 lokalít v celých Malých Karpatoch, všetko údaje staršie než 40 rokov. Hoci tento taxón nepatrí medzi ohrozené druhy Slovenska, jeho výskyt v Malých Karpatoch je vzhľadom na rozlohu tohto pohoria pomerne zriedkavý. Z novšieho obdobia bol zaznamenaný iba pri Smoleniciach pod Havraňou skalou (Vozárová 1996 BRA) a na vrchu Čelo (Králik 2003a). Na tomto mieste som však prilbicu žltú v posledných rokoch nenašiel, často ju okusuje zver, pravdepodobne muflóny.

Actaea spicata: Rohožník, vrcholová časť vápencového hrebeňa prebiehajúceho východo-západným smerom severozápadne od Horného vrchu nachádzajúceho sa v hrebeni Malých Karpát, ca 620 m, 7569c, asi 5 rastlín, 9. 8. 2010, foto. Samorastlik klasnatý nie je zaradený medzi ohrozené druhy Slovenska a podľa Flóry Slovenska III (Kmeťová 1982b) rastie okrem Pohronskeho Inovca, Borskej a Podunajskej nížiny roztrúsene až veľmi hojne na celom území, konkrétne lokality nie sú uvedené. Z oblasti Malých Karpát je do roku 1970 pomerne veľa informácií o jeho výskyte, ale za posledných 40 rokov je ich minimálne. Do uvedeného roku 1970 jestvuje vyše 20 údajov o jeho rozšírení, ktoré zahŕňajú pomerne rozsiahlu oblasť Pezinských Karpát: Železná studienka pri Bratislave, Mariánka, Pajštún, Jablonové, okolie spojnice Pernek – Pezinok, Modra, Píla, hrebeň Čertov kopec – vrch Vysoká, Horné Orešany, Plavecké Podhradie, Plavecký Mikuláš, Smolenice, vrch Veterlín a okolie zrúcaniny Ostrý kameň. Z Brezovských a Čachtických Karpát nie sú žiadne údaje. Za obdobie posledných vyše 40 rokov boli však publikované iba 2 nálezy: les Komárka pri Dubovej a medzi Kršlenicou a Hrabovcom pri Plaveckom Mikuláši (Jurko & Kontriš 1982). Z tohto dôvodu si samorastlik klasnatý iste zaslúži pozornosť, v poslednom období uniká v Malých Karpatoch zo zorného poľa botanikov.

Allium carinatum, VU: Plavecký Mikuláš, xerotermná lúčka na južnej strane kopca ležiaceho severovýchodne od vrchu Hôrka (resp. jej severovýchodný vrchol, ak ponímame Hôrku ako dvojvrchol), ca 290 m, 7469d, do 10 kvitnúcich rastlín, 29.7.2009, foto. – Rozbehy, Trnkový vrch neďaleko Lieskovských kopaníc južne od obce, ca 440 m, 7470a, niekoľko desiatok rastlín, 5. 9. 2009, foto. – Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, lúka na pravej strane potoka (v poradí druhá od ústia doliny), ca 290 m, 7569c, 4 kvitnúce rastliny v západnej časti lúky, ktorá bola v čase nálezu celá čiastočne rozrytá diviakmi, 18. 8. 2011, not. Väčšina z pomerne značného počtu lokalít roztrúsených prevažne v Pezinských Karpatoch, a to tak na ich západnej, ako i východnej strane, je známa viac než 40 rokov. Z Brezovských Karpát je iba údaj Ladovičovej (1973) z Dobrovskej kotliny a z Čachtických Karpát nie je žiaden údaj. Najbližšie k novo opísanej lokalite pri Rohožníku zbierali *A. carinatum* Krippelová & Špániková (1963) (resp. Krippelová & Rybárska 1962 SAV) na južných svahoch vrchu Vajarská v doline Rohožníckeho potoka.

Anemone sylvestris, LR:nt: Buková, východne od prevádzkovaného lomu Buková, nad cestou do Trstína na mieste bývalých záhrad (alebo vinohradov) v susedstve budov Správy cestných komunikácií, ca 250–260 m, 7470d, stovky kvitnúcich rastlín v 3 mikropopuláciách (spodná nad objektom Správy cestných komunikácií, najvyššia až takmer pri okraji lomu), 8. 5. 2010, foto. Futák (1982a) vo Flóre Slovenska III uvádza rozšírenie v Malých Karpatoch iba všeobecne: Plavecké

Podhradie – Buková, viaceré lokality a Čachtice – Hrušové, viaceré lokality. Ani po bližšom preskúmaní dostupných údajov nebola medzi známymi lokalitami pri Bukovej zistená zhoda s novo opísaným nálezom.

Arabis alpina: Rohožník, skalnatý vápencový hrebeň prebiehajúci východo-západným smerom severozápadne od Horného vrchu ležiaceho na hrebni Malých Karpát, ca 590–600 m, 7569c, roztrúsené, miestami až hojne, prevažne v dolných častiach skalných blokov na tienistých miestach najmä južnej strany hrebeňa, 26. 10. 2010, foto. Táto nová lokalita mi bola známa už koncom 90. rokov minulého storočia, podrobne som ju však preskúmal až v roku 2010. Ide o relatívne stabilný výskyt dopĺňajúci údaje uvedené v 3. časti série článkov o nových nálezoch ohrozených a vzácnějších druhov v Malých Karpatoch (Králík 2010a).

Batrachium aquatile, VU: Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, bobrie jazierko na mieste bývalej malej priehrady v hornej časti doliny (pod poslednými lúkami v doline), ca 310 m, 7569c, na viacerých miestach vodnej hladiny pomerne hojne, aj kvitnúce rastliny, 31. 5. 2009, foto. Vo Flóre Slovenska III (Husák & Slavík 1982) sa Malé Karpaty ako miesto výskytu tohto druhu vôbec nespomínajú. A to z dôvodu, že nebola identifikovaná lokalita položky z Malých Karpát, ktorá sa nachádza v depozitári SNM a bola zbieraná na potoku Parná pri majeri Waldhof (Valenta 1935 BRA). V minulosti sa tak nazývala skupina budov západnej časti Majdánu (miestna časť Horných Orešian), v súčasnosti prevažne premenená na rekreačnú oblasť. V roku 2005 som tento druh zaznamenal vo vodnej nádrži Parina a v ponižie ležiacom chovnom stredisku rýb (Rybáreň) na potoku Parná pod Dlhým vrchom juhozápadne od Lošonca, resp. Majdanu (Králík 2006), teda na tom istom potoku ako Valenta, iba o 3–4 km vyššie proti prúdu. Po opakovanom vypustení nádrže Parina a odstránení nánosov z dna buldozérom som močiarku vodnú, napriek jej masívnemu výskytu v roku 2005, v posledných rokoch v nádrži nezaznamenal. Pod jej vymiznutie sa podpísali aj suché obdobia, keď bola nádrž dlhodobo prázdna. Až v tomto roku (2013), bohatom na zrážky som v napustenej nádrži Parina opäť zaznamenal porast kvitnúcich rastlín močiarky vodnej. Dňa 19.5. sa vyskytovala iba v hornej časti nádrže na ploche niekoľkých desiatok m².

Campanula sibirica subsp. *sibirica*: Buková, východne od prevádzkovaného lomu Buková, nad cestou do Trstína na mieste bývalých záhrad (alebo vinohradov) nad areálom Správy cestných komunikácií, ca 250 m, 7470d, niekoľko stoviek kvitnúcich rastlín, 15. 5. 2010, herbár, foto. – Buková, lúčny komplex Dubníky južne od skôr uvedenej lokality pri lome, 250–300 m, 7470d, iba ojedinelý výskyt, 30. 5. 2010, not. – Buková, Horné mlyny východne od obce, trávnatá enkláva medzi lesmi nad cestou (v minulosti obhospodarovaná), ca 280–290 m, 7470d, ojedinele, 30. 5. 2010, foto. Podľa Flóry Slovenska VI/1 (Goliašová, Michalková & Mráz 2008) by sa mal tento taxón vyskytovať vo fytogeografickom okrese Malé Karpaty hojne. Platí to však predovšetkým pre severnú, menšiu časť pohoria Malých Karpát, najmä Čachtické Karpaty s početnými údajmi o výskyte (najnovší z roku 1974). V najväčšom a najrozsiahlejšom podcelku – v Pezinských Karpatoch sú známe iba 3 lokality (Bratislava – Horský park; Buková – Záruby a Buková – pri ceste do Trstína). Na tomto mieste opísané lokality čiastočne korešpondujú so staršími údajmi, ktoré sú však nedostatočne špecifikované. Herbárová položka s etiketou „Buková, pri ceste od vápenky do Trstína“ (E. Králík 1969 SLO) zodpovedá po konzultácii s jej zberateľom najskôr lokalite Dubníky, prípadne mohla byť zbieraná aj na južnejšie položených lúčach pri uvedenej ceste. V tom čase tu mohol rásť zvonček sibírsky pravý bežne pozdĺž značnej časti tejto cesty. Výskyt *C. sibirica* „na okraji lesa pri Smoleniciach až po Bukovú“, resp. „v suchom dolomitovom údolí pri ceste do Bukovej“, ako ho opisuje Nevole (1931) tomu aj napovedá. Začiatkom 20. storočia bol zrejme

zvonček sibírsky v tejto oblasti bežný, nebolo treba uvádzať jednotlivé konkrétne lokality, dnes rastie iba na niekoľkých miestach.

Cephalanthera damasonium, VU: Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, miestami skalnatý chrbát (s kótou 323,8), tiahnuci sa zo severovýchodu na juhozápad popri ľavom brehu potoka oproti vrchu Vajarská, ca 300 m, 7569c, jediná kvitnúca rastlina, 21.5.2009, foto. – Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, juhozápadný svah vrchu Vajarská medzi dvoma opustenými kameňolomami, ca 300 m, 7569c, 3 kvitnúce rastliny, 5. 6. 2010, not. – Smolenice, východné úbočie vrchu Driny, širšie okolie vodárne, ca 270–300 m, 7470d, ojedinele 5 rastlín, 10. 7. 2010 not. – Buková, pomerne rozsiahla oblasť na východ od obce zahŕňajúca územie od Závrsia cez Vartove vrchy, lesné porasty severne od Dubníka až po východný okraj prevádzkovaného lomu Buková, 7470d, pomerne častý výskyt, od ojedinelých rastlín až po desiatky kvitnúcich rastlín na jednej lokalite, 30. 5. 2010, not. O rozšírení tohto druhu v Malých Karpatoch píšem v predchádzajúcich častiach série (Králik 2006, 2007, 2010a). Starším údajom, ktorý môže súvisieť s jednou z novo opísaných lokalít, je zber „Smolenice“ bez bližšej špecifikácie (Zigmundík 1915 BRA).

Cephalanthera longifolia, VU: Kuchyňa, západné úpätie vrchu Bučková, nad asfaltovou cestou od poľovníckeho zámočku Vývrat do Rohožníka, dubina severne od komplexu lúk nad touto cestou, ca 310–320 m, 7569c, dve kvitnúce rastliny, 16. 5. 2009, foto. – Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, miestami skalnatý chrbát (s kótou 323,8) oproti vrchu Vajarská, ca 300 m, 7569c, jediná kvitnúca rastlina, 21. 5. 2009, foto. Všeobecný údaj o výskyte tohto druhu pri Kuchyni, ale bez bližšej lokalizácie je v práci Wiesbauera (1871). Viac informácií o rozšírení druhu v Malých Karpatoch je vo všetkých troch predchádzajúcich častiach série (Králik 2006, 2007, 2010a).

Cephalanthera rubra, VU: Plavecký Mikuláš, južné úpätie Jelenej hory južne od obce, ústie Hobilickej doliny, ca 280 m, 7569b, 2 plodné rastliny, 19. 8. 2009, foto. – Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, miestami skalnatý chrbát (s kótou 323,8) oproti vrchu Vajarská, ca 300–320 m, 7569c, roztrúsene na rôznych miestach hrebeňa 31 kvitnúcich rastlín, 7. 6. 2009, foto. – Smolenice, severne od zámku, južný svah chrbta vystupujúceho na Havraníu skalu (pod žltou značenou turistickou trasou), svetlý les nad starým lomom, ca od 290 po 310 m, 7470d, asi 25 kvitnúcich rastlín, 19. 6. 2010, foto. – Smolenice, bukový les pod lokalitou Klauža severne od zámku, ca 300 m, 7470d, 3 kvitnúce jedince, 19. 6. 2010, not. – Kuchyňa, Ostrý vrch východne od obce, oba hrebene zbiehajúce do Modranskej doliny, ca 480–490 m, 7569c, na každom z hrebeňov po 1 kvitnúcej rastline, 26. 6. 2010, foto.

C. rubra sa v Malých Karpatoch vyskytuje na mnohých miestach. K lokalitám opísaným na tomto mieste sú najbližšie údaje Nevoleho (1931), ktorý všeobecne uvádza výskyt tohto druhu zo „Smolenických hôr“ (Vetrelín, Záruby, Čierna skala) a taktiež lokality pri Kuchyni (Králik 2003b).

Clematis recta, LR:nt: Smolenická Nová Ves, juhovýchodné úpätie vrchu Driny, pozostatky viníc, ktoré sa postupne včleňujú do lesa, jedna z najzápadnejších lúčok po bývalej vinici na južne orientovanom svahu v akomsi náznaku dolinky východne od Pánskeho lesa, ca 310 m, 7570b, niekoľko kvitnúcich rastlín (povyše na lúčke rastie *Himantoglossum caprinum*), 10. 7. 2010, foto. Najbližšia lokalita plamienka priameho zmienena Futákom (1982b) vo Flóre Slovenska III sú Smolenice (Zigmundík 1913 BRA), bez bližšej lokalizácie.

Dactylorhiza majalis subsp. *majalis*, VU: Limbach, lokalita Šenkárka, pramenné územie (s občasným potôčikom) pravostranného prítoku potoka Žobrák na lúke pri modro značenom turistickom chodníku, ca 480–485 m, 7669c, 21 kvitnúcich rastlín [spolu s druhom *Gratiola officinalis*, nájdeným v roku 2008 (Králik 2010a)], 23. 5. 2013, foto. – Rohožník, dolina Rohožníckeho

potoka. Nachádzajú sa tu 2 mikropopulácie: 1. prvá lúka od západu na ľavom brehu potoka (resp. prvá za odbočkou k poľovníckemu zámočku Vývrat), jej horná časť (lúka je predelená pásom drevín po vrstevnici), ca 285–290 m, 7569c, okolo 100 kvitnúcich rastlín, 16. 5. 2009, foto. Na jar roku 2011 bola veľká časť lúky rozrytá premnoženými diviakmi a 31. 5. 2011 som tam napočítal iba 35–40 kvitnúcich rastlín, teda ani nie polovicu počtu z roku 2009. 2. štvrtá lúka od západu (od odbočky k poľovníckemu zámočku Vývrat), tiež na ľavom brehu potoka, jej približne stredná časť pod prameniskom a v jeho okolí, ca 295 m, 7569c, do 100 kvitnúcich rastlín, 31. 5. 2009, foto. – Rohožník, východná časť Hlbokého jarku medzi vrchmi Vajarská a Veľký Peterklín, dolná (juhozápadná) časť skášanej lúky pri poraste trstia, ca 350 m, 7569c, približne 60 kvitnúcich rastlín, 31. 5. 2011, foto. Podrobný výskyt tohto taxónu v Malých Karpatoch pozri Králik (2007).

Dactylorhiza sambucina, VU: Kuchyňa, západné úpätie vrchu Bučková, nad asfaltovou cestou od poľovníckeho zámočka Vývrat do Rohožníka, dubina severne od komplexu lúk nad touto cestou, ca 320 m, 7569c, 27 odkvitnutých rastlín a 7 sterilných listových ružíc, 16. 5. 2009, foto. Najviac lokalít vstavačovca bazového v pohorí Malé Karpaty bolo opísaných z okolia Bratislavy a väčšina z nich z fyto geografického okresu Devínska Kobyla. Z fyto geografického okresu Malé Karpaty je najstaršou zmienkou z okolia Bratislavy údaj Lumnitzera (1791) Kindsgraben (Cesta na Kamzík). Z vrchu Kamzík uvádza tento druh aj Endlicher (1830), Holuby (1856), a Hayek (1916), zbieral ho tam Mergl (Mergl 1905 SAV). Z Koliby ho uvádza Richter (1863). Potvrdenie výskytu v týchto miestach zrejme znamená nález V. Valentu v záhradách gaštanice na Kolibe (Ondrášek 1998), ktorá je vzdialená od lokality Cesta na Kamzík asi 500 m. V súčasnosti rastie táto orchidea už iba v jedinej záhrade na mieste bývalej gaštanice na Kolibe [viac v článku Králik & Kothajová (2009)]. Vstavačovca bazový rástol pri Bratislave aj na rúbaniskách a lesných lúčkach nad bývalou strelnicou pri Červenom moste neďaleko Patrónky (Černý 1923, ined.), trochu severnejšie v Medených Hámochoch pri Borinke (Lumnitzer 1791) a v pustákoch pri Svätom Juri (Dočolomanský 1962 BRA). Ďalšie lokality sú až ďaleko na sever od Bratislavy: západné úpätie vrchu Driny (Jasičová 1956 SAV), listnaté lesy Havranice (Medovič 1959), Čachtice (Kolník 2004) a časť Čachtických Karpát – Nedze pri Novom Meste nad Váhom (Keller 1866).

Daphne mezereum: Lošonec, dolina potoka Parná, porast na ľavom brehu potoka na východnom okraji lúky pod chovným zariadením rýb (Rybáreň), ca 275 m, 7570a, asi 5–6 jedincov, 24. 5. 2007, not. – Rohožník, východná časť Hlbokého jarku medzi vrchmi Vajarská a Veľký Peterklín, pod juhozápadným okrajom lúky s *Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis* v bukovo hrabovom lese, ca 340 m, 7569c, ca 30 jedincov na pomerne malom priestore, 31. 5. 2011, not. Krippel & Kmet'ová (1988) vo Flóre Slovenska IV/4 uvádzajú *D. mezereum* ako druh bežný v lesnatých územiach Slovenska, najmä v bučinách a jedľobučinách. Z Malých Karpát citujú iba herbárové doklady, celkovo 10, všetko viac než 50 rokov staré. V jednom prípade (Plavecké Podhradie) ide pravdepodobne o omyl, pretože Holubyho zber z roku 1864 (Holuby 1864 BRA) má dosť nečitateľnú etiketu, ktorá bola interpretovaná ako Plavecké Podhradie, hoci Holuby pôsobil od roku 1861 do roku 1909 ako farár v Zemianskom Podhradí a teda na etikete je napísané skôr Zemianske, než Plavecké. Okrem herbárových dokladov je z územia Malých Karpát známych z literatúry minimálne 7 iných lokalít, zväčša 40 (1 údaj iba 30) rokov starých. Lykovec jedovatý je pomerne nápadný a dosť vysoký ker nato, aby bol prehliadaný. V súčasnosti ho možno považovať v lesoch Malých Karpát za pomerne zriedkavý, súdiac podľa chýbajúcich údajov z posledných 30 rokov. Z ich severnej časti z Brezovských Karpát nie sú dokonca žiadne údaje a z Čachtických Karpát iba 2 staré 50 a takmer 150 rokov.

Dianthus superbus subsp. *superbus*, EN: – Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, prvá lúka od západu na ľavom brehu potoka (resp. prvá za odbočkou k poľovníckemu zámočku Vývrat), jej horná časť (lúka s *Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis*), ca 285m, 7569c, 14–15 kvitnúcich trsov a jednotlivých rastlín v okolí osamelého kroviska hlohu v hornej východnej časti lúky, 18. 8. 2011, foto. Okrem lokalít uvedených vo Flóre Slovenska VI/3 (Kmeťová 2012) bol klinček pyšný pravý nájdený v Malých Karpatoch aj na vrchu Kamzík pri Bratislave (Lumntitzer 1791, Endlicher 1830), pri Lozorne na lokalite Rusniaky pri ceste vedúcej popri vodnej nádrži Lipníky cez Košarisko do Borinky (Valenta 1936 BRA) a v „Mariánskom údolí“ pri obci Mariánka v lese nad kameňolomom (Nábělek 1941 BRA). Mierne treba upraviť aj vo Flóre Slovenska uvádzaný popis lokality Pernek, Jastrabník (Soják 1957, ined.) – ide o údolie juhozápadne od vrchu Jastrabník, nie o samotný kopec. Podobne pri lokalite Pernek, vrch Jastrabník – Klokočiny nejde o tieto 2 vrchy, ale o údolie medzi nimi, kde sú až 2 mikrolokality (Králik 2004a, 2006).

Dictamnus albus, VU: Smolenice, severne od zámku, lesný hrebeň pod Havraňou skalou, horná časť južného svahu až pod lokalitu Pod Havraňou skalou, ca od 290 po 400 m, 7470d, hojný výskyt kvitnúcich i nekvitnúcich rastlín, 12. 6. 2010, not. – Plavecký Peter, pri severnom oplotení súkromnej zvernice Balunky, hrebeň od vrchu Klenie na východe po kótu 324,0 na západe, juhovýchodne od tejto kóty pri oplotení výbehu kozy skrutkorohej, ca 320 m, 7470c, 5 odplodenných rastlín, 14. 11. 2009, not. – Buková, juhovýchodný okraj prevádzkovaného lomu Buková východne od osady pri ceste do Trstína, svah pod elektrickým vedením, ca 300 m, 7470d, 10 kvitnúcich rastlín, 30. 5. 2010, foto. – Buková, Horné mlyny východne od obce, trávnatá enkláva v lese nad cestou (v minulosti obhospodarovaná), ca 280–290m, 7470d, jediná kvitnúca rastlina, 30.5.2010, foto. – Buková, horná časť strmého svahu nad cestou do Trstína od lokality Horné mlyny po starý lom východne od obce (bývalá lokalita Zlámaný briežok), ca 300–350 m, 7470d, pomerne hojný výskyt, 25.9.2011, not. – Rozbehy, Illenin vrch západne od Mikulčických kopaníc (totožný s juhozápadnou úbočou Jelenieho vrchu), ca od 300 do 350 m, 7470b, veľmi početná populácia so stovkami jedincov v svetlom lese s dubom plstnatým, 1. 5. 2010, foto. Komentár k výskytu tohto druhu v Malých Karpatoch pozri Králik (2010a). Niektoré na tomto mieste opísané lokality po porovnaní so zdrojmi uvedenými v metodike nadväzujú na staršie zmienky o výskyte v ich okolí. Tak novo opísaná lokalita pri Plaveckom Petri susedí s lokalitou Skalka („v bučine“) pri Plaveckom Petri (Futák 1961, ined.). Ďalšia Futáková lokalita „Zlámaný briežok východne od Bukovej, les, expozícia na západ“ (Futák 1961, ined.) zasa súvisí s novo opísanou lokalitou nad cestou do Trstína od Horných mlynov po starý lom východne od Bukovej. Na mieste tohto lomu bola lokalita Zlámaný briežok, zrejme aj s miestom exponovaným na západ, dnes už nejestvujúcim. Aj iné staršie údaje môžu mať súvis s lokalitami opísanými na tomto mieste, nedá sa to však jednoznačne preukázať. Sú to napr. tieto údaje: Smolenice (Zigmundík 1913 BRA), Malá Lateršána pri Smoleniciach (Futák 1958 SAV), Smolenice (Nevole 1931). Na jednej zo starších lokalít – na Hrubom kamenci pri Bukovej (Futák 1948 SAV, SLO) som výskyt jasenca bieleho potvrdil na strmých juhovýchodných svahoch lesnatého hrebeňa pod vysielacom v nadmorskej výške 370 až 400 m, 24. 7. 2010. Rastie tam bohatá populácia so stovkami rastlín.

Echinops sphaerocephalus: Horné Orešany, niekoľko desiatok metrov od juhozápadného okraja obce, trávnatý mierny svah nad cestou oproti benzínovému čerpadlu (zrejme bývalý vinohrad), ca 210 m, 7570b, desiatky kvitnúcich rastlín, 26. 6. 2009, herbár, foto. Z Malých Karpát je veľmi málo údajov o výskyte tohto druhu. Pri Kuchyni ho uvádza Endlicher (1830) „na suchých kopcoch v okolí“. V súčasnom období som ho tam však nikde nezaregistroval. Pri Dubovej a juhovýchodne od Plaveckého Podhradia ho zaznamenala Neuhäuslová-Novotná (1970). Ďalšie lo-

kality sú: Plavecké Podhradie – Roštún (Dočolomanský 1956 BRA) a Smolenice (Ptačovský 1926 SAV, Grebensčikov 1954 SAV). Všeobecný údaj o výskyte na lúkach údolí medzi Smolenicami, Bukovou až po Jablonicu uvádza Nevole (1931). Zo severnej časti Malých Karpát je iba údaj z Dobrovodskej kotliny – Na baňkách (Ladovičová 1973). Napriek tomu, že vysoké rastliny ježibaby guľatohlavej sú veľmi nápadné, na žiadnom inom mieste okrem Horných Orešian som tento druh v Malých Karpatoch nespozoroval.

Epipactis atrorubens subsp. *atorubens*, LR:nt: Rohožník, záver doliny Rohožníckeho potoka, jej vetva smerujúca na juh medzi Horný vrch a vrch Vysoká, severozápadné úpätie Horného vrchu, malá obdĺžnikovitá, prevažne trávnatá plocha na drobnej vápencovej sutine na svahu tesne nad lesnou cestou (nad lokalitou sú pramene zachytené do vodného zdroja), ca 405 m, 7569c, jedna kvitnúca rastlina, 26. 6. 2010, foto. O tomto druhu nie je z Malých Karpát príliš veľa údajov. Od Pezinka z Hrubej doliny je zber Zahradníckovej (Zahradníková 1965 SAV). V práci Jurka a Kontriša (1982) sú uvedené lokality: Rohožník – Hlboký jarok; Sološnica – Malé Paseky a Čertova dolina; Plavecký Mikuláš – medzi Kršlenicou a Hrabovcom. Pri Bukovej na Bielej hore ho zbieral Ščepka (Ščepka 1973 SAV). Z Brezovských Karpát je jediný údaj – Zapač pri Brezovej (Klika 1937) a z Čachtických Karpát sú 2 údaje: vrch Kačiš (Michalko & Magdolenová 1980) a Višňové, Holé vrchy (Kolník 2004).

Epipactis helleborine subsp. *helleborine*, LR:nt: Prievaly, údolie potoka Hlavina východne od obce, skalnatý hrebeň na východnej strane doliny, pod ktorým mení dolina smer zo severovýchodu na severozápad (asi 500 m od ústia doliny), ca 360 m, 7470a, 2 kvitnúce jedince, 18. 7. 2010, foto. Z Malých Karpát je známych veľmi veľa údajov o výskyte tohto taxónu, od Mariánky a Borinky na juhu až po Čachtické Karpaty na severe, kde je ich najviac, dokonca až 43 recentných lokalít (Kolník 2004).

Epipactis microphylla, VU: Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, tá istá lokalita ako pri druhu *Cephalanthera rubra*, juhovýchodná časť hrebeňa, ca 300 m, 7569c, 8 kvitnúcich rastlín v priestore niekoľkých desiatok m² na pomerne strmom svahu, 7. 6. 2009, foto. – Smolenice, severne od zámku, svetlý les nad okrajom starého lomu pod žltou značenou turistickou trasou na Havraníu skalú, ca 290–300 m, 7470d, 3 kvitnúce rastliny, 19. 6. 2010, foto. – Smolenice, východné úpätie vrchu Driny, les juhozápadne od vodárne, ca 270 m, 7470d, 2 kvitnúce rastliny, 10. 7. 2010, not. Rozšírenie druhu v Malých Karpatoch uvádzam v 3. časti série (Králík 2010a). Na tomto mieste opísané lokality pri Smoleniciach môžu mať istú spojitosť s herbárovou položkou „Smolenice – Driny – Čelo“ (Berta & Medovič 1955 SLO), ktorá má však lokalizáciu koncipovanú príliš široko a teda nejednoznačne.

Fumana procumbens, VU: Smolenice, severne od zámku, južný skalnatý svah v lese (*Quercus pubescens*, *Pinus nigra*) pod kótou 406,6, ktorá je pri žltou značenom turistickom chodníku pod lokalitou Pod Havraňou skalou, ca 370 m, 7470d, desiatky rastlín, 12. 6. 2010, foto. Rozsah výskytu tohto druhu v Malých Karpatoch je veľmi široký, podrobnejšie je uvedený v predchádzajúcich článkoch série (Králík 2007, 2010a).

Gagea pusilla, EN: Kuchyňa, Modranská skala východne od obce, jej vrcholová časť nad skalami spadajúcimi do Modranskej doliny, ca 400 m, 7569c, 2 kvitnúce rastliny, 30. 3. 2011, foto. Rozšírenie tohto druhu uvedené v článku z roku 2007 (Králík 2007) treba doplniť o údaj Modra – Harmónia, medzi vinohradmi (Zahradníková 1978 SAV), ktorý vtedy nebol dostupný.

Gagea transversalis: Kuchyňa, Modranská skala východne od obce, najmä nižšie položené terasky skalných stien spadajúcich do Modranskej doliny (s *Iris variegata*), ale rastie aj v najvyššej časti pri *G. pusilla*, ca od 350 po 400 m, 7569c, približne 20 kvitnúcich rastlín, 30. 3. 2011, herbár,

foto. Ako uvádzam v predchádzajúcej časti série (Králik 2010a) tento druh bol doteraz prehliadaný a v Malých Karpatoch sú známe iba jeho 3 lokality.

Gentiana cruciata, LR:nt: Buková, trávnaté porasty (bývalé záhrady, vinohrady) medzi prevádzkovaným lomom Buková východne od obce a objektom Správy cestných komunikácií pri ceste do Trstína, ca 250až 260 m, 7470d, celkove asi 30–35 trsov, skupín a jednotlivých rastlín (kvitnúcich, resp. plodných) na 7 rôznych miestach, 8. 5. 2010, not, 10. 7. 2010, foto a 25. 9. 2011, not. – Buková, Horné mlyny východne od obce, trávnatá enkláva v lese nad autobusovou zastávkou (v minulosti obhospodarované plochy), ca 290 m, 7470d, 5 kvitnúcich rastlín, 15. 5. 2010, not. O výskyte druhu *G. cruciata* v Malých Karpatoch sa zmiňujem v 2. časti série (Králik 2007). Lokality pri Bukovej sú zrejme pozostatkami oveľa väčšieho rozsahu rozšírenia v tejto oblasti, ako vyplýva z popisu Nevoleho (1931), ktorý horec križatý uvádza zo suchého dolomitového údolia pri Bukovej (t. j. zrejme údolia, ktorým vedie cesta do Trstína) a z Bielej hory. Na Bielej hore, zalesnenej borovicou čiernou už pravdepodobne nerastie, nenašiel som ho tam.

Gentianopsis ciliata, LR:nt: Buková, trávnaté porasty medzi prevádzkovaným lomom Buková východne od obce a objektom Správy cestných komunikácií pri ceste do Trstína, ca 250 m, 7470d, 5 a 10 kvitnúcich rastlín na 2 rôznych miestach v dolnej časti lokality, 25. 9. 2011, foto. – Rozbehy, Trnkový vrch južne od obce a východne od Lieskovských kopaníc, ca 440 m, 7470a, 2 kvitnúce rastliny, 5. 9. 2009, foto. Obe lokality predstavujú izolovaný, od doposiaľ známych lokalít značne vzdialený výskyt (Bertová & Holub 1984, Králik 2007).

Gladiolus imbricatus, VU: Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, prvá lúka od západu na ľavom brehu potoka za odbočkou k poľovníckemu zámočku Vývrat, jej dolná polovica, ca 285 m, 7569c, jediná kvitnúca rastlina v zniženej poníže skupinky drevín približne v strede vysokej bylinnej vegetácie, 29. 6. 2011, foto. Donedávna nebol tento veľmi nápadný druh v Malých Karpatoch zaznamenaný. Až v roku 2003 a roku 2004 som ho našiel na 3 mikrolokality v údolí južne od Perneku (Králik 2004b, 2005a). Zo susediacej Borskej nížiny je známy výskyt mečika škridlicovitého na vlhkých lúkach z viacerých lokalít (Ptačovský 1959).

Gymnadenia densiflora, EN: Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka: 1. lokalita: od západu (od odbočky k poľovníckemu zámočku Vývrat) 3. lúka v celkovom poradí, resp. 2. na ľavom brehu potoka, vysokobylinná, nekosená, ca 292 m, 7569c, 6 kvitnúcich rastlín, 29. 6. 2011, foto. 2. lokalita: 4. lúka od západu, resp. 3. na ľavom brehu potoka, dolná časť mokrin v strede lúky, ca 296 m, 7569c, 4 kvitnúce rastliny, 29. 6. 2011, foto.

G. densiflora bola zaznamenaná po prvý raz v Malých Karpatoch až koncom minulého storočia pri Plaveckom Mikuláši (Hájek et al. 1999). Druhú známu lokalitu som opísal z doliny južne od Perneka (Králik 2006).

Himantoglossum caprinum, CR: Prievaly, vrch Baba juhovýchodne od obce, malá lesostep nad kaplnkou pri vyústení Českej cesty na Záhorie, ca 380 m, 7470a, jediná rastlina na okraji lesa s dubom plstnatým, 17. 4. 2010, 5. 7. 2010, 26. 7. 2011, foto. Vrch Baba je prvá známa lokalita tohto druhu na západnej strane Malých Karpát a zároveň je jeho najsevernejším výskytom v tomto pohorí. Ostatné známe lokality sú v okolí Horných Orešian a Smoleníc (Králik 2010a). Jazyčkovec východný som na vrchu Baba našiel ako listovú ružicu, ktorá v roku 2010 nevykvitla. Až v nasledujúcom roku (26. 7. 2011) som mal možnosť presvedčiť sa o druhovej identite počas jeho kvitnutia. Zaujímavosťou je, že na celej lokalite a v širokom okolí som nenašiel žiaden iný kvitnúcí, ani nekvitnúcí exemplár, ale rastlina bola v nevídanej miere opelená. Na žiadnej lokalite som sa doposiaľ nestrelal s takou mierou opelenia. Všetkých 23 dolných kvetov bolo už premenených na takmer zrelé tobolky a z ďalších 30 kvetov v zostávajúcej časti súkvetia už boli 3

opelené, semenníky už nadobúdali takmer veľkosť plodov, ostatné ešte stále kvitli. Teda ešte počas kvitnutia bolo isté, že takmer 50 % kvetov bolo opelených! Treba vysvetliť, že pri oboch našich jazýčkovcoch býva opelený iba relatívne malý počet kvetov. Konkrétne pri jazýčkovci východnom sa uvádza tvorba plodov iba z 10–18 % kvetov (Vakhrameeva et al. 2008). Ivanov et al. (2011) zistili pri rastlinách na Kryme dokonca iba 1–10 % opelených kvetov (zvyčajne 5–6 %)! U nás je situácia podobná, viac pozri v článku Kráľika (2010b). Jazýčkovce opeluje hmyz (Ivanov et al. l. c.), no samoopelenie nie je vylúčené (Carey & Farrell 2002). Jedinec jazýčkovca východného pri Prievaloch je vzdušnou čiarou vzdialený od najbližších rastlín toho istého druhu pri Smoleniciach takmer 7 km, a to cez najvyšší hrebeň Malých Karpát (Záruby – Havranica), takže nemôže ísť o opelenie na takúto vzdialenosť. Skôr by sa dalo povedať o nepriamom dôkaze samoopelenia pri druhu *H. caprinum* ako významnom prvku v stratégii kolonizácie nového územia.

Iris variegata, VU: medzi Smolenicami a Trstínom, okraj starého vyťaženého lomu v tesnej blízkosti žltého značeného turistického chodníka na Havraníu skalu, ca od 320 po 340 m, 7470d, ojedinele na severnom okraji lomu na čistinách medzi krovínami a veľmi hojne, stovky kvitnúcich rastlín na juhozápadnom okraji lomu v asi 50 m dlhom páse tráv, zrejme najrozsiahlnejšia populácia v Malých Karpatoch, 19. 6. 2010, foto. Kosatec dvojfarebný sa vyskytuje v Malých Karpatoch takmer výlučne iba v Pezinských Karpatoch. Z Brezovských Karpát je iba všeobecný údaj od Nováka (1954) a z Čachtických Karpát nejstuje dokonca žiadna zmienka o jeho výskyte. Veľa údajov o výskyte kosatea dvojfarebného je z východnej strany Pezinských Karpát od Bratislavy (Kamzík, Vinohrady, Rača) cez Svätý Jur, Grinavu, Pezinok až k Modre. Ďalšie lokality sú severnejšie – od Smoleníc po Bukovú, vrátane časti hrebeňa: Veterlín, Ostrý Kameň, Záruby, Havranica. Zo západnej časti Pezinských Karpát sú údaje z Vrchnej hory pri Stupave, z okolia Kuchyne (Modranská skala, Bartalová, Vysoká), z Vápennej, Pohanskej pri Plaveckom Podhradí a z Hrubého Kamenca. Veľmi veľa z týchto údajov je však až z prvej polovice 20. storočia, nevedno koľko z nich je aktuálnych aj v súčasnosti. Napr. údaj Domina (1929, ined.) z vrchu Vysoká už nezodpovedá skutočnosti a na lokalite Hrubý kamenec (Futák & Hejná 1949 SLO) som ho tiež nenašiel (nevylučujem však jeho prítomnosť). Najmä lokality v hospodársky využívannej vinohradníckej krajine mohli už dávno zaniknúť, podobne exponované lokality, kde prebehla ťažba vápenca v lomoch.

Jasione montana, LR:nt: Kuchyňa, západné svahy vrchov Bučková a Janková severovýchodne od obce, ca v pásme od 400 do 500 m, 7569c, kvitnúce rastliny ojedinele i v početných skupinách pomerne často v riedkej dubine s vresom obyčajným, 29. 6. 2011, not. Novo opísaná lokalita je po porovnaní s údajmi vo Flóre Slovenska VI/1 (Miháliková 2008) najsevernejším výskytom na západnej strane Malých Karpát.

Laser trilobum, LR:nt: Smolenice, južný lesnatý svah nad žltým značeným turistickým chodníkom asi 500 m západne od zámku, ca 310 m, 7470d, niekoľko desiatok rastlín, 19. 6. 2010, not. Lokalita Smolenice bez bližšej špecifikácie nejakého konkrétneho miesta je uvedená vo Flóre Slovenska IV/1 (Hlavaček et al. 1984a). Ako zdroj tohto údaju je uvedená herbárová položka „Smolenice“ (Zigmundík 1915 BRA), resp. práca Nevoľeho (1931), kde je *L. trilobum* uvedený ako druh lesných lemov pri Smoleniciach, resp. ako rúbaniskový druh v lese niekde na svahoch vrchov nad Smolenicami smerom na Záruby (s najväčšou pravdepodobnosťou ide o vrch Čelo). V tomto článku opísaná lokalita konkretizuje v tejto oblasti jeden recentný výskyt. Vo Flóre Slovenska nie je evidovaná lokalita severne od Smoleníc – „na okraji lesa v blízkosti lomu medzi Trstínom a Smolenicami (suť)“ (Krippelová 1960 SAV). Ide s najväčšou pravdepodobnosťou o strmý skalnatý až sutinový zalesnený svah južne od lomu s výskytom *Iris variegata* opísaným

v tomto článku, kde *Laser trilobum* rastie v hojnom množstve (viac než 100 rastlín) v nadmorskej výške ca 280–310 m aj v súčasnosti (19.6.2010, not.), a teda ide o potvrdený výskyt po 50 rokoch.

Lilium martagon subsp. *martagon*, LR: nt: Prievaly, východné svahy údolia potoka Hlavina západne od obce, južne od lokality Kopánky, ca od 350 po 420 m, 7470a, veľmi početný výskyt na pomerne veľkej ploche lesa (stovky rastlín), 17. 4. 2010, not. Z Malých Karpát, a to prevažne z Pezinských Karpát, je známych veľa lokalít od Bratislavy až po spojnicu Buková – Prievaly. Z Brezovských Karpát je oveľa menej údajov a z Čachtických Karpát napodiv údaje nie sú.

Limodorum abortivum, EN: Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, miestami skalnatý chrbát (s kótou 323,8) tiahnuci sa severovýchodne – juhozápadným smerom popri ľavom brehu potoka oproti vrchu Vajarská, ca od 290 po 320 m, 7569c, celkovo 30 kvitnúcich jedincov roztrúsených po juhovýchodnom svahu a na vrcholovej plošine, 7. 6. 2009, foto. – Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, okraj asfaltovej cesty pod vrchom Vajarská, niekoľko desiatok metrov povýše 1. opusteného lomu od ústia doliny, ca 270 m, 7569c, 5. 6. 2010, našiel P. Mered'a, jun. – Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, juhozápadný svah vrchu Vajarská nad skôr uvedenou lokalitou, medzi 2 starými už nevyužívanými kameňolomami v poraste duba plstnatého, ca 280–300 m, 7569c, 2 skupiny s 2–3 stonkami pred rozkvitnutím, 5. 6. 2010, foto. – Smolenice, pri lesnej ceste medzi lokalitami Pod zámkom a lúkami pod lokalitou Klauža, ca 260 m, 7470d, jedna kvitnúca rastlina, 12. 6. 2010, foto. – Smolenice, severne od zámku, dolná časť južného svahu hrebeňa vedúceho na Havraníu skalú (pod žltou značeným turistickým chodníkom), ca 290–310 m, 7470d, 15 odkvitnutých rastlín, prevažne nad starým opusteným lomom, 19. 6. 2010, foto. Ako sa zmiňujem v 3. časti série (Králík 2010a) z množstva údajov o výskyte modrušky pošvatej v Malých Karpatoch iba 3 sú zo západnej strany Pezinských Karpát, a to: 1. „Borinka – juhozápadná expozícia, nad hradskou asi 3 km od kostola na juhovýchod“ (Schidlay SAV 1961). V tomto prípade ide presnejšie povedané o juhozápadný svah Dračieho hrádku asi 2 km juhovýchodne od kostola v Borinke, žiadna iná lokalita tu nezodpovedá ostatným uvedeným údajom. 2. Stupava – Pajštún, pri turistickom chodníku k hradnej zrúcanine (Ondrášek 2002a) a 3. „u kolejí lesní dráhy medzi Rohožníkom a loveckým zámčekom Vývrat, 300 m, 1957“ (Černoch 1960). Popis 3. miesta výskytu predstavuje asi 3 km dlhú zónu nad súčasnou lesnou asfaltovou cestou, ktorá ide paralelne s bývalou železničkou. V tomto článku opísané lokality v doline Rohožníckeho potoka do tejto zóny nepatria, ale dokazujú, že výskyt modrušky pošvatej v tejto širšie ponímanej oblasti pretrváva už 50 rokov. Ďalšie, na tomto mieste opísané lokality z okolia Smoleníc tiež dokazujú dlhodobú prítomnosť modrušky pošvatej v uvedenej časti Malých Karpát nadväzujúc na staršie údaje z ich blízkosti. Už Klika (1936) v práci z Brezovských kopcov uvádza poznámku o výskyte modrušky pošvatej od Smoleníc: „u Smolenice pod Klaužou (406 m), kde jsem napočítal na malé ploše přes 60 exemplářů!“ V inej práci Klika (1937) popisuje ďalšiu lokalitu: „v bučine Sasine pod Havranicou u Smolenic“. Z podstatne neskoršieho obdobia pochádza zber z Latašárne (Krippelová 1960 SAV), ktorý geograficky súvisí s polohou „pod Havranicou“, ktorú uvádza Klika (1937).

Linum tenuifolium: Horné Orešany, lokalita Mitrpereký pod Holým vrchom, ca 300 m, 7570b, niekoľko desiatok (do 30) väčších i menších kvitnúcich trsov pri chodníku i v xerotermmom poraste druhu *Inula ensifolia* na sutinovom svahu, 13. 6. 2009, foto. Tento druh má v Malých Karpatoch značne nerovnomernú distribúciu. V Pezinských Karpatoch sa vyskytuje veľmi vzácné iba v ich severnej časti od Plaveckého Podhradia, pričom údaje sú 50 – 60 rokov staré. Častejšie rastie v Brezovských Karpatoch a v Čachtických Karpatoch je pomerne hojný (Futák 1982c). Lokalita pri Horných Orešanoch je najjužnejšie položenou v celom fytogeografickom okrese.

Listera ovata, VU: Rohožník, východná časť Hlbokého jarku medzi vrchmi Vajarská a Veľký Petrklín, okrajový pás lesa pod juhozápadným okrajom lúky s výskytom druhu *Dactylorhiza majalis*, ca 335 m, 7569c, 5 kvitnúcich rastlín, 31. 5. 2011, foto. Podrobnejšie sa o výskyte tohto druhu v Malých Karpatoch zmienujem v 2. časti série (Králík 2007).

Minuartia glaucina, CR: Buková, trávnaté porasty nad cestou Buková – Trstín v blízkosti východného okraja lomu Buková (pravdepodobne bývalé záhrady), južný mierny svah najjužnejšieho okraja nekosených porastov nad rekultivovanou plochou (poľom), ca 240–250 m, 7470d, bohatá populácia so stovkami kvitnúcich rastlín, 8. 5. 2010, foto. – Buková, horný okraj lomu Buková pripravený na odstrel, ca 350–360 m, 7470d, niekoľko posledných rastlín, prakticky zaniknutá lokalita, 30. 5. 2010, not. – Buková, výšky medzi lúkou Dubníky a prvou na tomto mieste uvedenou lokalitou, okraj starého lomu a svetlé miesta medzi vysadenou borovicou, ca 260–280 m, 7470d, desiatky kvitnúcich rastlín, 30. 5. 2010, not. – Smolenice, severne od zámku, južný skalnatý svah v lese (*Quercus pubescens*, *Pinus nigra*) pod kótou 406,6, ktorá je pri žltó značenom turistickom chodníku pod lokalitou Pod Havraňou skalou, ca 370 m, 7470d, mikropopulácia niekoľkých desiatok rastlín, 12. 6. 2010, foto. Opísané lokality predstavujú doplnenie podrobne vymenovaných lokalít vo Flóre Slovenska VI/3 (Letz 2012). Na tomto mieste by som chcel poopraviť text vo Flóre Slovenska v odseku „Rozšírenie na Slovensku“, kde sa uvádza výskyt v Malých Karpatoch iba na vápencoch a dolomitoch v Brezovských a Čachtických kopcoch. V súčasnosti sa používa členenie na Brezovské a Čachtické Karpaty (Mazúr & Lukniš 1978), názvy Brezovské a Čachtické kopce boli používané v staršej botanickej literatúre (na dnešných mapách sa nevyskytujú). V Malých Karpatoch rastie kurička sivastá nielen v uvedených 2 severných geomorfologických častiach, ale aj v Pezinských Karpatoch. Vyplýva to nielen z nových, na tomto mieste prezentovaných nálezov, ale aj zo zoznamu lokalít vo Flóre Slovenska VI/3 na strane 172, kde sú uvedené 4 lokality patriace do tejto geomorfologickej jednotky (Plavecké Podhradie až hrad Ostrý kameň), teda kurička sivastá rastie vo všetkých geomorfologických častiach Malých Karpát od Devínskej Kobyly až po sever Čachtických Karpát.

Orchis militaris, VU: Buková, trávnaté porasty nad cestou Buková – Trstín, východne od prevádzkovaného lomu Buková (pravdepodobne bývalé záhrady), od 250 po 270 m, 7470d, 3 kvitnúce rastliny a ca 9 listových ružíc roztrúsené od dolnej časti lokality tesne nad budovami Správy cestných komunikácií až po pás pod elektrickým vedením, 30. 5. 2010, foto. – Buková, Horné mlyny východne od obce, trávnatá enkláva v lese nad autobusovou zastávkou (v minulosti obhospodarované plochy), ca 285 m, 7470d, jediná kvitnúca rastlina, 30. 5. 2010, foto. – Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, tá istá lokalita na severozápadnom úpätí Horného vrchu ako pri druhu *Epipactis atrorubens*, ca 405 m, 7569c, asi 50 kvitnúcich rastlín, 5. 6. 2010, foto. Pri exkurzii Slovenskej botanickej spoločnosti na vrch Vysoká na počesť Dominovej exkurzie, túto orchideu spozoroval M. Drobný. Pri opätovnej návšteve lokality 26. 6. 2010 som zistil, že všetky súkvetia okrem 2 boli zlikvidované bylinožravcami. To vysvetľuje, prečo som *O. militaris* na tejto lokalite nikdy predtým nezaregistroval, hoci som ju dobre poznal. Rozšírenie vstavača vojenského uvedené v predchádzajúcej časti série (Králík 2010a) treba doplniť o niekoľko starších údajov. Nevlce (1931) pri opise poloxerofilných horských lúk v okolí obci Rozbehy (pravdepodobne ide o blízku lokalitu Trstie) a Buková uvádza v súpise druhov aj *O. militaris*, avšak bez konkrétnych lokalít, podobne ako v prípade suchších okrajov lesa pri obci Cerová. V prípade zberu z okolia Lošonca (Valenta 1936 BRA) je popis lokality síce pomerne presný: „in pravis ad dom. venet Waldhof prope pag. Lošonec“, ale identifikácia starého názvu ťažšia. Najpravdepodobnejšie ide o najzápadnejšiu časť Majdānu, miestnej časti Horných Orešian, ktorá je oddelená lesom od podstatnej časti Majdānu. Podľa architektúry domov, pripomínajúcej hospodárske budovy, tu býval za čias

Pálffyho majer medzi lesmi (teda „Waldhof“). Vzdušnou čiarou je táto lokalita bližšie k Lošoncu než k Horným Orešanom. *O. militaris* tu pravdepodobne rástol na pomerne strmom južne exponovanom svahu nad cestou, kde sú v súčasnosti chaty a záhrady a preto sa tam dnes už nevyskytuje. Nová lokalita pod Horným vrchom, kde našiel *O. militaris* M. Drobný súvisí s údajom Domina (1931) v článku „Geobotanická exkurzie na Vysokou v Malých Karpatech“. Roztrúsený výskyt tohto druhu uvádza z lúk „lesnatého údolí na severním úpatí pod Vysokou, kudy vede lesní dráha“. Týmto údolím je dolina Rohožníckeho potoka, kde je niekoľko vlhkých aj suchších lúk a viedla ním lesná železnica. (Nesprávna je interpretácia lokalizácie výskytu vstavača vojenského „na ceste z Kuchyne k poľovníckemu zámočku Vývrat“). Správnosť tejto lokalizácie potvrdzuje aj údaj v databáze BÚSAV (Datafos): „louky v údolí jv. (juhovýchodne) od Rárboku (Rohožník) pod Vysokou, 280–300“ (Domin 17. 6. 1929, ined.). 17. 6. 1929 je dátum exkurzie na vrch Vysoká. Na lúkach doliny Rohožníckeho potoka už vstavač vojenský nerastie, počas niekoľkých rokov sa mi ho tam nepodarilo nájsť. Malé, tu opísané refúgium je až v závere doliny v bučinách v nadmorskej výške asi o 100 m vyššej.

Orchis pallens, EN: Horné Orešany, lokalita Vidnárky na juhovýchodnom úbočí Slepého vrchu, lesný okraj nad lesnou cestou vedúcou od lúčky s hojným výskytom *Aster amelooides* na severovýchod ponad chaty a záhrady, ca 330 m, 7570b, 6 plodných rastlín a 5 listových ružíc, 30. 5. 2009, foto. – Horné Orešany, južné úpätie bezmenného vrchu susediaceho na severovýchode so Slepým vrchom, les na mieste bývalých vinohradov, ca 270 m, 7570b, 2 plodné rastliny, 30. 5. 2009, not. – Rozbehy, Jelení vrch juhozápadne od obce, jeho južné úbočie nazývané Ilenin vrch, ca od 300 po 350 m, 7470b, asi do 30 kvitnúcich i nekvitnúcich jedincov, 1. 5. 2010, foto. – Horné Orešany, časť Majdán, dolina potoka Parná, najsevernejší skalnatý výbežok Vápeníc (oproti prameňu Husí stok (cez potok), na trávnatom vrchole skalísk medzi ojedinelými dubmi (*Quercus cerris*), ca 305 m, 7570a, 3 kvitnúce rastliny a 11 listových ružíc, 24. 4. 2013, foto. Vstavač bledý má v Malých Karpatoch najviac zistených recentných lokalít (7) v Čachtických Karpatoch (Kolník 2004). Staršie údaje o výskyte v tejto oblasti sú z lokalít Hlboká v severnej časti Čachtických Karpát s názvom Nedze (Keller 1866), z Čachtickej doliny (Hajný 1926, ined.) a Višňového (Domin 1931, ined.). Z Brezovských Karpát je iba niekoľko starších údajov: Ostrý pri Brezovej (Domin 1931, ined.), Dobrá Voda (Májovský 1971 SLO, Ladovičová 1973). V Pezinských Karpatoch sú popri starších záznamoch a zberoch aj lokality nájdené pomerne nedávno: Koliba nad Bratislavou (Richter 1863), lúka Gaštanica pri Svätom Juri (Ondrášek 2002b), Modra (Endlicher 1830), Kuchyňa (Králik 2005b), lúky pod Čiernou skalou pri Lošonci (Krzisch 1858) (v súčasnosti tam už nerastie), Smolenice (Zigmundík 1914 BRA), severovýchodný svah vrchu Driny (Gašparovičová 1999), Záruby (Hollá 1989), kopce nad Bukovou (Medovič 1956 SLO). Lokalitu pri Horných Orešanoch (Majdane) z úpätia kopca (kóta 381) pri Olšovskom mlyne (Valenta 1935 BRA) možno identifikovať ako lokalitu na úpätí vrchu Rekomberek pri prameni Husí stok, kde som tento druh zaregistroval na okraji lesa nad cestou po prvý raz 18. 4. 2009 (16 kvitnúcich rastlín). Až do roku 2012 som tu pozoroval každý rok niekoľko kvitnúcich rastlín. V roku 2012 a 2013, možno v dôsledku zapájania sa porastov *Allium ursinum* a miznutia voľných plôšok, kde zvyčajne rástol, som vstavač bledý v okolí prameňa Husí stok nenašiel.

Orchis purpurea, VU: Smolenice, severne od zámku, nad starým opusteným lomom v ústí dolinky vedúcej k lokalite Klauza, resp. na južnom úpätí hrebeňa so žltou značeným turistickým chodníkom na Havraníu skalú, ca 290–300 m, 7470d, asi 10 kvitnúcich rastlín, 12. 6. 2010, foto. – Buková, trávnaté porasty nad cestou Buková – Trstín východne od prevádzkovaného lomu Buková (pravdepodobne bývalé záhrady), prevažne pod elektrickým vedením, od 260 po ca

300 m, 7470d, 28 kvitnúcich jedincov, 8. 5. 2010, foto. Ako uvádzam aj v predchádzajúcej časti série (Králík 2010a) zo širšej oblasti uvedených nálezov jestvujú zbery staršieho dáta: Smolenice (Zigmundík 1913 BRA) – bez presnej lokalizácie a Buková (Valenta 1940 BRA), ktorý je z vrchu Svätý Duch, kde rástol *O. purpurea* v dubine v nadmorskej výške 370 m. V súčasnosti je tam na južných svahoch aj v uvedenej nadmorskej výške starší porast borovice čiernej, lokalita s najväčšou pravdepodobnosťou zanikla.

Orobanche lutea, LR:nt: – Kuchyňa, najsevernejšie lúky na západnom úpätí vrchu Bučková nad asfaltkou spájajúcou Rohožník a poľovnícky zámoček Vývrat, ca 310 m, 7569c, roztrúsene na viacerých miestach lúk asi 10–15 rastlín, 16. 5. 2009, herbár, foto. – Smolenice, severne od zámku, lúky pod lokalitou Klauža, ca 260 m, 7470d, niekoľko jedincov, 12. 6. 2010, herbár, foto. Podľa Zázvorku (1997) ide zrejme o druh prehliadaný a nedostatočne rozlišovaný. Z Malých Karpát uvádza vo Flóre Slovenska V/2 iba 4 lokality s herbárovým dokladom, z toho iba 1 z Pezinských Karpát (Hrubý kamenec pri Bukovej), ostatné sú v severnej časti Malých Karpát. Chýbajú lokality Plavecký hrad pri Plaveckom Podhradí (Vozárová 1993 BRA) a Vápenná (Ptačovský 1925 SAV). Medzi literárnymi údajmi je uvedená jediná lokalita – PR Záruby, ktorá je mylne priradená k obci Plavecký Peter, správne má byť Buková. Chýba literárny údaj Nedze (severná časť Čachtických Karpát) od Kellera (1866). Po vyjení Flóry Slovenska V/2 pribudli lokality: pasienky na úpätí vrchu Bartalová pri Kuchyni (Králík 2003c) a Trazníky pri Dolných Orešanoch (Králík 2005c).

Platanthera bifolia subsp. *latiflora*, VU: Kuchyňa, tá istá lokalita ako pri druhu *Dactylorhiza sambucina*, ca 300–320 m, 7569c, mimoriadne bohatá populácia, na relatívne malej ploche desiatky kvitnúcich rastlín (určite viac než 100), 16. 5. 2009, foto. – Rohožník, dolina Rohožníckeho potoka, tá istá lokalita ako pri druhu *Cephalanthera rubra*, ca 300–320 m, 7569c, 7 kvitnúcich rastlín, 7. 6. 2009, not. – Prievaly, západné úbočie vrchu Hlavina nad údolím potoka Hlavina, ca 350 m, 7470a, jediná plodná rastlina, 18. 7. 2010, foto. Novo opísané lokality dopĺňajú údaje publikované v 2. a 3. časti série (Králík 2007, 2010a).

Pulsatilla grandis, VU: Plavecký Mikuláš, nad lokalitou Korlátka južne od obce, severný vrchol dvojvrchola vyvýšeniny so skalnatými trávnatými svahmi spadajúcimi prudko na severovýchod a východ do dolinky ústiacej na juhovýchodnom okraji obce, ca 410–420 m, 7469d, viac než 30 rastlín, 20. 10. 2010, not. Nový údaj dopĺňa rozšírenie tohto druhu v oblasti Plavecké Podhradie – Plavecký Mikuláš, o ktorom píšem v 2. časti série (Králík 2007).

P. pratensis subsp. *bohemica*, VU: Prievaly, Hrubý kamenec, hrebeňová nelesnatá časť pri modro značenom turistickom chodníku, ca 380–400 m, 7470c, 28 kvitnúcich rastlín v juhozápadnej časti H. kamenca, 1 kvitnúca rastlina v severovýchodnej časti – na svahu pod komunikačným stoziarom, 10. 4. 2010, foto. – Prievaly, južný chrbát vrchu Baba nad západným vyústením Českej cesty z Malých Karpát, ca 390 m, 7470a, 16 kvitnúcich rastlín, 17. 4. 2010, foto.

Futák (1982d) vo Flóre Slovenska III. uvádza výskyt iba v južnej časti Malých Karpát po líniu Modra – Pernek. Tieto nové lokality predstavujú teda najsevernejší výskyt tohto taxónu v Malých Karpatoch, a to aj napriek tomu, že vo Flóre Slovenska III chýbajú lokality pri Plaveckom Podhradí (Plavecký hrad, Májovský 1969 SLO) a Trstíne (Holý vrch, Medovič 1956 SLO). Mnohé staré údaje, všeobecne zmienené z okolia Pezinka a Vinosadov sú už iba historickým záznamom o bývalom výskyte.

Rhodax canus, VU: Smolenice, severne od zámku, južný skalnatý svah v lese (*Quercus pubescens*, *Pinus nigra*) pod kótou 406,6, ktorá je pri žltom značenom turistickom chodníku pod lokalitou Pod Havraňou skalou, ca 370 m, 7470d, jediná rastlina, 12. 6. 2010, foto. O výskyte tohto druhu v Malých Karpatoch píšem v 2. časti série (Králík 2007). Takmer všetky lokality v Pezinských

Karpatoch sú na západnej strane pohoria. Odtiaľ preniká druh po ich severnom okraji priesmykom pri Bukovej na východnú stranu: kameňolom Buková (Válková 2002, ined.), Biela hora – Dubníky (Vozárová 1996 BRA) a NPR Hlboča (Válková 2002, ined.). Sú to všetko zrejme iba pozostatky rozsiahlejšieho výskytu na mieste súčasných porastov borovice čiernej.

Scorzonera austriaca subsp. *austriaca*, LR:nt: Buková, južné úbočie Bielej hory neďaleko červeno značeného turistického chodníka, ca 320–340 m, 7470d, niekoľko desiatok kvitnúcich rastlín na okraji porastu borovice čiernej, 8. 5. 2010, foto. O výskyte tohto taxónu v Malých Karpatoch sa zmiňujem v 2. časti série (Králik 2007). Bielu horu, Holý vrch a Dobrú vodu ako miesta, kde rastie hadomor rakúsky pravý uvádza už Nevole (1931). Súčasná Biela hora je husto zalesnená borovicou čiernou a hoci v minulosti nebolo treba špecifikovať lokalizáciu podobných druhov ako je hadomor rakúsky, pretože prevládal xeroteromný stepný charakter celej oblasti, dnes je situácia úplne iná. Torzá populácií voľakedy hojných druhov sa vyskytujú zriedka a na veľmi malých plochách, ak vôbec prežili.

Scorzonera purpurea, VU: Buková, trávnaté porasty (bývalé záhrady) nad cestou Buková – Trstín východne od prevádzkovaného lomu Buková, vnútorná juhovýchodná časť motokrosového okruhu, ca 250 m, 7470d, asi 30 kvitnúcich jedincov, 8. 5. 2010, foto. Údaje o výskyte tohto druhu v Malých Karpatoch nie sú takmer žiadne. Z vrchu Hrubý kamenec pri Bukovej ho uvádza Futák (Futák 1949, ined.). Z okolia tejto lokality (pravdepodobne zo západného úpätia vrchu) je aj zber označený ako „okolo cesty z Prieval ku priehrade na Bukovej“ (E. Králik 1969 SLO), cesta totiž obchádza najskôr zo západu a neskôr zo severovýchodu Hrubý kamenec. V súčasnosti sú lúky okolo Hrubého kamenca, ktoré boli v minulosti zrejme kvetnaté, rekultivované. Na jeho vrchole sú síce vhodné stanovišťa, ale hadomor purpurový som tam nevidel. Lokalita pri Jablonovom: „Jablonové, suché lúky“ (Ptačovský 1925 SAV) je neidentifikovateľná, mohla sa nachádzať aj na Borskej nížine. Jediná doposiaľ známa recentná lokalita hadomoru purpurového v Malých Karpatoch na pasienku pri Kuchyni na vrchu Bartalová (Králik 2002), kde rástli 4 rastliny, nie je od roku 2001 potvrdená, žiadnu rastlinu som na konkrétnom presne známom mieste odvtedy nenašiel.

Seseli annuum: Prievaly, trávnaté enklávy na okraji lesa medzi severovýchodným úpäťm Hrubého kamenca a vyústením Českej cesty z lesného priesmyku, ca 365 m, 7470c, niekoľko desiatok rastlín, 2. 9. 2010, foto. Hlavaček et al. (1984b) vo Flóre Slovenska IV/1 uvádzajú rozšírenie v okresoch predkarpatskej flóry iba všeobecne ako roztrúsený výskyt, bez lokalizácie. Všetky údaje, ktoré sú mi z Malých Karpát známe sú staršie než 40 rokov. Najviac z nich je sústredených v okolí Pezinka (Holuby 1956, Domin 1912, ined., Zigmundík 1913 BRA, Záborský 1962 SLO). Väčšina z týchto lokalít, ak nie všetky, však už pravdepodobne zanikla. Sezel ročný bol ďalej zaznamenaný pri Kuchyni (Sillinger 1937, ined.) a z oblasti od Smoleníc (Lateršana) po Bukovú ho uvádza Nevole (1931). Niekoľko zberov je známych z Brezovských Karpát: (Baranec, Michálek & Feráková 1966 SLO – bez špecifikácie lokality), Holý vrch pri Trstíne (Zahradníková & Jasičová 1971 SAV), Laudriky severozápadne od Naháča (Valenta 1936 SAV), Dobrovodská kotlina (Ladovičová 1971 SLO a Ladovičová & Feráková 1972 SLO). Jediný záznam z Čachtických Karpát je z okolia Višňového (Domin 1931, ined.). Novo opísaná lokalita nájdená V. Ferákovou na spoločnej exkurzii tak predstavuje jedinú recentne potvrdenú lokalitu v Malých Karpatoch.

Stipa joannis subsp. *joannis*, VU: Buková, Vartove vrchy východne od obce, riedky porast borovice čiernej na juho–juhozápadnom svahu pod vrcholom, ca 350 m, 7470d, asi 20 trsov, 30. 5. 2010, foto. – Prievaly, vrch Baba juhovýchodne od osady, skalnaté rebrá južného svahu Baby nad Českou cestou, ca 350 až 400 m, 7470a, niekoľko desiatok trsov, 5. 7. 2010, not. Ako sa

zmieňujem v 3. časti série (Králík 2010a), z Malých Karpát je známych mnoho údajov o výskyte kavyľa Ivanovho pravého a viaceré čakajú na publikovanie. Na tomto mieste by som chcel pre potreby ďalšieho spracovania tohto taxónu pre Flóru Slovenska spresniť jeden údaj publikovaný v rubrike Zaujímavejšie floristické nálezy v Bulletinu SBS (Králík 2005d). Lokalita označená ako kóta 297,8 je totožná s lokalitou Hôrka. Nezrovnalosť bola spôsobená použitou mapou, jej novšie vydanie má už túto nepresnosť korigovanú.

Verbascum speciosum subsp. *speciosum*, EN: Lošonec, 4 lokality v bezmennej dolinke odbočujúcej z doliny potoka Parná na juhovýchod neďaleko rázcestia ciest vedúcich na Rybáreň a na Solírov: 1. juhozápadné skalnaté svahy Vápeníc nad uvedenou bezmennou dolinkou, ca 350 m, 7570a, asi 50 rastlín, 22. 10. 2009, not.; 2. juhovýchodný okraj Vápeníc nad dolinkou oddeľujúcou Vápenice od vrchu Sovina, ca 390 m, 7570a, desiatky rastlín, 5. 5. 2013, not.; 3. východný svah lokality Javorník (rúbanisko v okolí zväžnice), ca 300–350 m, najmä však južný okraj vrcholu lokality (kóta 401,7), ca 390–400 m, 7570a, stovky rastlín, 22. 10. 2009, not., 4. vrch Kukla nad juhozápadnou časťou zmienenej bezmennej dolinky, ca 490–500m, 7570c, desiatky rastlín na južnom svahu pod vrcholom, na suti pod skalami, ale najmä na vyťaženom mieste po lese (zrejme polom), 15. 5. 2013, foto. Doteraz neznáme lokality predstavujú pokračovanie výpočtu lokalít uvedených v predchádzajúcich častiach série článkov (Králík 2006, 2007, 2010a). V priestore Dolné Orešany – Lošonec – hlavný hrebeň Malých Karpát je týchto lokalít ešte viac, divozel úhľadný pravý tu rastie v podstate na každom vhodnom stanovišti.

Vicia pisiformis, LR:nt: Horné Orešany, lokalita Vidnárky na juhovýchodnom úbočí Slepého vrchu, horný severný okraj lúčky patriacej k jednej z najvyššie položených záhradných chatiek tunajšej záhradkársko-chatovej oblasti (lúčka s bohatým výskytom druhu *Aster amelloides*), ca 340 m, 7570b, jediná kvitnúca rastlina, 30. 5. 2009, foto. Chrtková & Jasičová (1988) uvádzajú vo Flóre Slovenska IV/4 z Malých Karpát iba 2 lokality, obe pri Bratislave: vrch Kamzík (Černý 1925 BRA) a Železná studienka (Brížický & Červeňová 1940 SLO). Viaceré iné lokality uvedené na etiketách položiek bratislavských herbárov chýbajú zrejme preto, lebo neboli identifikované: Bratislava – „Lamač – Zigeunergraben“ (Mergl 1905 SAV) = lokalita (osada) za lamačským cintorínom; „Bratislava – Rača, krovinatý okraj vinice“ (Zahradníková & Jasičová 1965 SAV); „Pozsony, Spitalererdó“ (Mergl 1904 SAV) = Špitálsky les (historický názov) na vrchu Vtáčnik pri Rači; „Bazinii: in dumetia vinearum“ (Holuby 1912 BRA) = Pezinok; „Modor“ (Mergl 1894 SAV) = Modra – pravdepodobne súvisí s nasledujúcimi lokalitami; „les pri Kamennom potoku pri Modre – Harmónii“ (Hlavaček 1974 BRA) – v tomto prípade treba podotknúť, že Kamenný potok je názov hornej časti Trnianskeho potoka, ktorý preteká Vinosadmi a lokalita by sa skôr dal priradiť k tejto obci; „Král'ová pri Modre, pri pionierskom tábore Zornička“ (Činčura 1969 SLO) – v tomto prípade by malo byť správnejšie Modra – Harmónia, kde sa rekreačné zariadenie v skutočnosti nachádza a nie Modra – Kráľová, ktorá je pod úpäťm Malých Karpát. Ďalej treba priradiť lokalitu Kuchyňa (Neuhäuslová-Novotná 1970), ktorá je vo Flóre Slovenska situovaná na Borskú nížinu do Malých Karpát. Pôvodný popis lokality je 2 km vjv. (východojuhovýchodne) od obce Kuchyňa – teda v skutočnosti niekde na západnom svahu vrchu Bačkorová. Neidentifikovanou zostáva lokalita Ostrý Kamenec (Čilinský 1956 SLO). V Malých Karpatoch je Hrubý kamenec, Kamenec, Ostrý Kameň, možno autor zberu z nich skombinoval omylom nový názov, alebo možno sa lokalita tohto názvu nachádza v inom pohorí. Napriek tomu, že sa takto počet lokalít v Malých Karpatoch oproti lokalitám uvedeným vo Flóre Slovenska zvýšil, sú to údaje veľmi staré, najmladší je z roku 1974. Teda pravdepodobne veľa z nich má už iba historický význam. Aj novo opísaná recentná lokalita nebola od času nájdenia viac potvrdená a druh v podstate možno považovať v Malých Karpatoch za nezvestný.

Podakovanie

Za ochotu a všestrannú ústretovosť chcem poďakovať pracovníkom Botanického ústavu SAV, predovšetkým O. Ťavodovi a K. Pribulovej. Za revíziu materiálu ďakujem P. Meroďovi, a za sprístupnenie herbárov SNM a Katedry botaniky PriF UK J. Uhlířovej, D. Slávikovej, E. Králikovi, a J. Dušičkovi.

Literatúra

- Bertová, L. & Holub, J. 1984. *Gentianopsis* Ma. In Bertová, L. (ed.), Hlavaček, A., Holub, J. et al. Flóra Slovenska IV/1. Veda, Bratislava. p. 122–126.
- Carey, P. D. & Farrell, L. 2002. *Himantoglossum hircinum* (L.) Sprengel. Biological Flora of the British Isles. J. Ecol. 90: 206–218.
- Černoch, F. 1960. Zajímavější nálezy slovenských rastlín z minulých let. Biológia (Bratislava), roč. 15, č. 11: 810–819.
- Domin, K. 1931. Geobotanická exkurze na Vysokou v Malých Karpatech. Rozpr. České Akad. Věd, Tř. 2, Vědy Mat. Přír. roč. 41, č. 2: 1–13.
- Endlicher, S. 1830. Flora Posoniensis, exhibens plantas circa Posonium sponte crescentes aut frequentius cultas, methodo naturali dispositas. Posonii, 1830. 494 p.
- Feráková, V., Maglocký, Š. & Marhold, K. 2001. Červený zoznam papraďorastov a semenných rastlín Slovenska (december 2001). Ochr. Přír. (Banská Bystrica). 20, Supl.: 44–77.
- Futák, J. 1982a. *Anemone* L. In Futák, J. & Bertová, L. (eds), Hlavaček, A., Hostička, M. et al. Flóra Slovenska. III. Veda, Bratislava. p. 97–105.
- Futák, J. 1982b. *Clematis* L. In Futák, J. & Bertová, L. (eds), Hlavaček, A., Hostička, M. et al. Flóra Slovenska III. Veda, Bratislava. p. 261–273.
- Futák, J. 1982c. *Linum* L. In Futák, J. & Bertová, L. (eds), Hlavaček, A., Hostička, M. et al. Flóra Slovenska III. Veda, Bratislava. p. 512–533.
- Futák, J. 1982d. *Pulsatilla* Mill. In Futák, J. & Bertová, L. (eds), Hlavaček, A., Hostička, M. et al. Flóra Slovenska III. Veda, Bratislava. p. 110–138.
- Futák, J. 1984. Fytogeografické členenie Slovenska. In Bertová, L. (ed.), Hlavaček, A., Holub J. et al. Flóra Slovenska IV/1. Veda, Bratislava. p. 418–420. Mapová príloha (1 : 1 000 000).
- Gašparovičová, E. 1999. Floristické pomery Smolenického krasu. Bratislava, 1999. Diplomová práca, msc., depon. in Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava.
- Goliašová, K., Michalková, E. & Mráz, P. 2008. *Campanula* L. In Goliašová, K. & Šipošová, H. (eds), Hodálová, I., Kmeťová, E. et al. Flóra Slovenska VI/1. Veda, Bratislava. p. 239–349.
- Hájek, M., Burianová, P. & Hrbatý, J. 1999. Rostlinná společenstva rašeliníšť a slatinišť' CHKO Malé Karpaty. Sborn. Přír. Klubu Uh. Hradiště. 4, p. 60 - 67.
- Hayek, A. 1916. Die Pflanzendecke Österreich-Ungarns 1, Leipzig und Wien, Franz Deuticke. 602 p.
- Hlavaček, A., Jasičová, M. & Zahradníková, K. 1984a. *Laser* Borkh. In Bertová, L. (ed.), Hlavaček, A., Holub, J. et al. Flóra Slovenska IV/1. Veda, Bratislava. p. 361–363.
- Hlavaček, A., Jasičová, M. & Zahradníková, K. 1984b. *Seseli* L. In Bertová, L., (ed.), Hlavaček, A., Holub, J. et al. Flóra Slovenska IV/1. Veda, Bratislava. p. 246–254.
- Hollá, A. 1989. Flóra vybraných lokalít v okrese Trnava. In Tajcnárová, E. (ed.). Zborník odborných prác VI. západoslovenského TOP-u. Zväzok V. Buková. Krajský ústav štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, Bratislava. p. 9–13.
- Holuby, J. E. 1856. Vegetationsbeobachtungen zu Presburg während des Jahres 1856. Verh.

Vereins Naturk. Presburg. 1: 96–107.

- Holuby, J. E. 1956. Zoznam rastlín cievnatých okolia pezinského. Bratislava: Vydavateľstvo SAV. 116 p.
- Husák, Š. & Slavík, B. 1982. *Batrachium* (DC.) S. F. Gray. In Futák, J. & Bertová, L. (eds), Hlavaček, A., Hostička, M. et al. Flóra Slovenska III. Veda, Bratislava. p. 197–214.
- Chrtková, A. & Jasičová, M. 1988. *Vicia* L. In Bertová, L. (ed.), Goliašová, K., Holub, J. et al. Flóra Slovenska IV/4. Veda, Bratislava. p. 151–199.
- Ivanov, S. P., Fateryga, A. V. & Kholodov, V. V. 2011. Pollination Ecology of Lizard Orchid (*Himantoglossum caprinum*) in Crimea. In Shamrov, I. I. (ed.). Okhrana i kultivirovaniye orkhidey [Protection and cultivation of orchids] (Materials of the 9th International conference, St.-Petersburg, September 26–30, 2011). KMK Scientific Press Ltd., Moscow. p. 187–194.
- Jurko, A. & Kontriš, J. 1982. Submontánne sutinové lesy v Malých Karpatoch. Biológia (Bratislava), roč. 37, č. 5: 495–501.
- Keller, E. 1866. Vág–Újhely viránya. Math. Term. Közlem. 4: 191–225.
- Klika, J. 1936. Příspěvek k poznání rostlinných společenstev v Brezovských kopcích. Příroda, roč. 29, č. 7: 182–185.
- Klika, J. 1937. Xerotherme und Waldgesellschaften der Westkarpathen (Brezover Berge). Beih. Bot. Centralbl. 57 B: 295–342.
- Kmeťová, E. 1982a. *Aconitum* L. In Futák, J. & Bertová, L. (eds), Hlavaček, A., Hostička, M. et al. Flóra Slovenska. III. Veda, Bratislava. p. 76–97.
- Kmeťová, E. 1982b. *Actaea* L. In Futák, J. & Bertová, L. (eds), Hlavaček, A., Hostička, M. et al. Flóra Slovenska. III. Veda, Bratislava. p. 54–55.
- Kmeťová 2012. *Dianthus* L. In Goliašová, K. & Michalková, E. (eds), Dítě, D., Eliáš, P. jun. et al. Flóra Slovenska VI/3. Veda, Bratislava. p. 589–655.
- Kolník, M. 2004: Vstavačovité (Orchidaceae) na území Čachtických Karpát. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 26: 117–127.
- Králik, T. 2002. *Scorzonera purpurea*. In Mráz, P. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 24: 217.
- Králik, T. 2003a. *Aconitum vulparia*. In Mráz, P. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 25: 248.
- Králik, T. 2003b. *Cephalanthera rubra*. In Mráz, P. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 25: 249.
- Králik, T. 2003c. *Orobanche lutea*. In Mráz, P. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 25: 250.
- Králik, T. 2004a. *Dianthus superbus* subsp. *superbus*. In Dítě, D. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 26: 223.
- Králik, T. 2004b. *Gladiolus imbricatus*. In Dítě, D. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 26: 223.
- Králik, T. 2005a. *Gladiolus imbricatus*. In Dítě, D. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 27: 217.
- Králik, T. 2005b. *Orchis pallens*. In Dítě, D. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 27: 217.
- Králik, T. 2005c. *Orobanche lutea*. In Dítě, D. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 27: 218.
- Králik, T. 2005d. *Stipa joannis*. In Dítě, D. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot.

- Spoločn. 27: 218.
- Králik, T. 2006. Nové nálezy ohrozených a vzácnějších taxónov cievnatých rastlín v Malých Karpatoch. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 28: 107–114.
- Králik, T. 2007. Nové nálezy ohrozených a vzácnějších taxónov cievnatých rastlín v Malých Karpatoch II. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 29: 83–91.
- Králik, T. 2010a. Nové nálezy ohrozených a vzácnějších taxónov cievnatých rastlín v Malých Karpatoch III. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 32, č.2: 191201.
- Králik, T. 2010b. Ako zachrániť kriticky ohrozený jazýčkovec východný (*Himantoglossum caprinum*). Chránené územia Slovenska. 80: 27–31.
- Králik, T. & Kothajová, H. 2009. Záchranný transfer vstavačovca bazového [(*Dactylorhiza sambucina* (L.) Soč)]. Chránené územia Slovenska. 79: 12–15.
- Krippel, E. & Kmeťová, E. 1988. *Daphne* L. In Bertová, L. (ed.), Goliašová, K., Holub, J. et al. Flóra Slovenska IV/4. Veda, Bratislava. p. 514–519
- Krippelová, T. & Špániková, A. 1963. Nové lokality niektorých zriedkavejšie sa vyskytujúcich rastlín na Slovensku. Biológia (Bratislava). roč. 18, č. 7: 525–527.
- Krzisch, J. F. 1858. Nachtrag zum phanerogame Flora des Oberneutraer Comitatus. Verh. Vereins Naturk. Presburg 3/2: 21–24.
- Ladovičová, M. 1973. Floristické pomery Dobrovodskej kotliny v Brezovských kopcoch.
- Letz, D. R. 2012. *Minuartia* L. In Goliašová, K. & Michalková, E. (eds), Dítě, D., Eliáš, P. jun. et al. Flóra Slovenska VI/3. Veda, Bratislava. P. 140–190.
- Bratislava, 1973. Diplomová práca, msc., depon. in Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava.
- Lumtizer, S. 1791. Flora Poseniensis exhibens plantas circa Posonium sponte crescentes secundum systema Linneanum digestas. Lipsiae. 557 p.
- Mazúr, E. & Lukniš, M. 1978. Regionálne geomorfologické členenie SSR. Geografický časopis Geografického ústavu SAV. 30: 101–125.
- Medovič, J. 1959. Príspevok k vegetácii Holého vrchu. Prír. Sborn. Slov. Múz. 5: 79–88.
- Miháliková, T. 2008. *Jasione* L. In Goliašová, K. & Šípošová, H. (eds), Hodálová, I., Kmeťová, E. et al. Flóra Slovenska VI/1. Veda, Bratislava. p. 375–383.
- Michalko, J. & Magdolenová, S. 1980. Výskyt a stanovištné podmienky vzácné rastúcich druhov *Lonicera periclymenum* L. a *Coronilla emerus* L. v západokarpatskej oblasti. Biológia (Bratislava), roč.35, č. 1: 81–84.
- Nevole, J. 1931. Die Pflanzengesellschaften der Kalkberge bei Smolenice und Jablonice der Kleinen Karpathen. Práce Morav. Přír. Společn. 6/5: 65–124.
- Neuhäuslová-Novotná, Z. 1970. Príspevok ke kveteně Malých Karpat. Stud. Českoslov. Akad. Věd. 7: 107–139.
- Novák, F. A. 1954. Přehled československé květeny s hlediska ochrany přírody a krajiny. In Veselý, J. (red.), Kodým, O., Ložek, V. et al. Ochrana československé přírody a krajiny II. Nakladatelství ČSAV, Praha. p. 193–353.
- Ondrášek, I., 1998. Ešte stále kvitnú. Živa. 46: 106–107.
- Ondrášek, I. 2002a. *Limodorum abortivum* [Report]. In Mráz, P. (ed.). Zaujímavější floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 24: 219.
- Ondrášek, I. 2002b. Recentný výskyt niektorých vzácných a ohrozených druhov cievnatých rastlín na juhozápadnom Slovensku. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 24: 133–138.
- Peniašteková, M. 1997. *Verbascum* L. In Goliašová, K. (ed.), Hegedúšová, Z., Holub, J. et al. Flóra Slovenska V/2. Veda, Bratislava. p. 26–69.

- Ptačovský, K. 1959. Poznámky ke květeně bratislavského okolí. *Biol. Práce*. 5/2: 1–88.
- Richter, L. 1863. Beiträge zu einer Flora von Presburg. *Correspondenzbl. Vereins. Naturk. Presburg* 2: 97–106.
- Vakhrameeva, M. G., Tatarenko, I. V., Varlygina, T. J., Torosyan, G. K. & Zagulskii, M. N. 2008. Orchids of Russia and adjacent countries (within the borders of the former USSR). A. R. G. Gartner Verlag, Ruggel/Liechtenstein. 690 p.
- Wiesbauer, J. 1871. Beiträge zur Flora von Presburg. *Verh. Vereins Natur-Heilk. Presburg, N. F.* 1. (1869–1870): 1–64.
- Zahradníková, K. 1982. *Dictamnus* L. In Futák, J. & Bertová, L. (eds), Hlavaček, A., Hostička, M. et al. *Flóra Slovenska* III. Veda, Bratislava. p. 540–544.
- Zázvorka, J. 1997. *Orobanche* L. In Goliašová, K. (ed.), Hegedúšová, Z., Holub, J. et al. *Flóra Slovenska* V/2. Veda, Bratislava. p. 478–529.

Došlo 28. 6. 2013

Prijaté 16. 7. 2013